

її з інших джерел, які часом дезінформують, надають викривлену, спотворену, неповну інформацію. Водночас, проти України активно застосовується потужний медіа-ресурс, здійснюється експансія іноземних суб'єктів на ринку інформаційних послуг, активізуються негативні інформаційні впливи, які спрямовані на викривлення реальності, заниження міжнародного іміджу держави;

3) діяльність вітчизняних ЗМІ щодо систематичного, об'єктивного висвітлення фактів, подій та явищ є недостатньою та позбавлена стратегічного планування; інформаційно-комунікативна політика України у сфері національної безпеки потребує невідкладного перегляду та удосконалення.

Таким чином, інформаційна безпека українського суспільства потребує переформатування у зв'язку з новітніми, гібридними загрозами. Зокрема, мова йде про необхідність більш ретельного стратегічного планування у цій сфері та посилення якості системних дій, спрямованих не тільки на захист інформаційного суверенітету нашої держави, а й на проведення інформаційних наступальних (профілактичних) операцій. Для посилення інформаційної безпеки України, на наше переконання, варто активніше використовувати вітчизняні наукові розробки та закордонний досвід.

ДО ПИТАННЯ ПРО ІНФОРМАЦІЙНО-ПСИХОЛОГІЧНЕ ПРОТИБОРСТВО В МЕДІА ПРОСТОРИ

Голодюк В.Я., слухач, Національний університет оборони України

У 2014 році Україна зазнала прямої агресії з боку Російської Федерації. Спочатку було анексовано Автономну Республіку Крим, згодом через пряме втручання Росії та підтримку сепаратистських рухів виникла загроза втрати ще двох територіальних одиниць України – Донецької та Луганської областей. Водночас, ще задовго до загострення ситуації, що перетворилася у збройне протистояння, проти України розпочалась інформаційна війна. Форми, методи, технології та засоби її ведення, з другого – ця війна була давно спланована, розроблена й досить успішно реалізована. Принаймні, українській владі, суспільству, громадському сектору та журналістам довелося докласти неймовірних зусиль, щоб протистояти пропагандистському тиску російських ЗМІ.

Розробка концепції протидії інформаційним впливам випливає безпосередньо з аналізу цих впливів. Під інформаційним впливом

розуміються цілеспрямовані заходи інформаційного характеру, які спрямовані на зміну поведінки або реакції людини, суспільства чи інформаційно-обчислювальних систем в інтересах супротивника.

Відомо, що алгоритм цілеспрямованого інформаційного впливу в зародковому прообразі сьогоденної інформаційної війни був викладений майже сто років тому. Не вдаючись у суперечки про причини і джерела, варто відзначити, що авторів зазначених положень, безперечно, слід назвати серйозними теоретиками в області побудови типових тактик і стратегій ведення інформаційних війн, хоча ці положення носять методичний характер. Вони складені так, що їх може використовувати будь-хто, розуміючий значимість таємної війни, і зовсім не обов'язково обмежувати їх застосування тільки мудрецами і тільки тим далеким часом, з точки зору значимості для теорії інформаційної війни.

Засоби масової інформації є головним засобом інформаційного впливу. Вони виконують наступні функції:

- інформаційна;
- пропагандистська;
- освітня;
- соціальна;
- критики та контролю;
- мобілізаційна;
- інноваційна;
- оперативна;
- формування суспільної думки.

ЗМІ завжди самі визначають, що необхідно, а що не потрібно вносити на суд суспільства.

Окрім того, ЗМІ використовують наступні принципи залучення уваги суспільства:

- пріоритетність і привабливість теми для суспільства;
- неординарність фактів (схильність ЗМІ до негативної і сенсаційної інформації);
- новизна фактів.

Політика цілеспрямованого впливу на громадську думку передбачає знання настроїв широких народних мас, значення реального стану речей. Звідси, з одного боку, інформаційно-психологічний вплив по всіх можливих каналах, а з іншого – ретельне вивчення громадської думки.

Якщо розглянути сам процес формування громадської думки, на мій погляд, його можна представити таким чином.

Коли десь відбувається будь-яка подія, явище, то індивід або соціальна група можуть висловити до нього відношення тільки після отримання інформаційного повідомлення про цю подію, явище. Як правило, інформаційне повідомлення надходить за допомогою ЗМІ.

Дуже важливий для вироблення певної оцінки і коментар, який буде дано до цього інформаційного повідомлення. Таким чином, будь-яка людина отримує разом з інформаційним повідомленням ще й коментар.

Засоби маніпулювання громадською думкою спираються, перш за все, на ЗМІ, що дозволяють коригувати, регламентувати і проектувати масову свідомість і психіку людей. При цьому акцент робиться на використанні законів психології, некритичне сприйняття, політичну недосвідченість. Серед ЗМІ найбільшими маніпулятивними можливостями володіє телебачення.

У наш час широко використовуються психотехнології, засновані на новітніх досягненнях психолінгвістики і Еріксоніанського гіпнозу. Всі вони відрізняються високою ефективністю інформаційного впливу на підсвідомість людини.

1. Фрагментація інформаційного потоку полягає в подачі величезної кількості інформації єдиним потоком, так що будь-яку тенденцію вловити досить складно, а масовому споживачеві практично неможливо.

2. Метод семантичного маніпулювання. Суть його полягає в ретельному відборі слів, що викликають або позитивні, або негативні асоціації і, таким чином, впливають на сприйняття інформації.

Пропаганда доктора Геббельса стала силою, що привела до влади у Німеччині фашистів й розв'язання Другої світової війни.

Як це не прикро, але Російська Федерація багато в чому наслідує і навіть повторює методи та прийоми ідеологів фашистської Німеччини. Так, анексію Криму в Москві мотивували торжеством історичної справедливості та захистом російськомовних громадян. Такі самі ідеологеми висловлювали й апологети фашистської Німеччини, пояснюючи відторгнення від Чехії Судетської області у 1939 році.

Основні методи інформаційної агресії проти України:

- 1) дезінформування та маніпулювання;
- 2) пропаганда;
- 3) диверсифікація громадської думки;
- 4) психологічний та психотропний тиск;
- 5) поширення чуток.

Отже, констатуємо факт, що в інформаційній війні проти України Росія застосовує широкий арсенал впливу на свідомість людей. І, як результат, замість «братнього народу» в часи Радянського Союзу українці для пересічного росіянина тепер постають «бандерівцями», «американськими маріонетками», ворожим народом. Відповідно змінилося і ставлення українців до росіян, адже такої масованої інформаційної атаки не було ні в часи «газових» чи торговельних воєн, ні в будь-які інші періоди загострення українсько-російських відносин.

Українські ЗМІ не були готові до такої масованої інформаційної агресії, що в експертному середовищі отримала назву «гібридна війна». Проте система роботи вдосконалюється, набуває нових якісних спроможностей та продовжує вживати ефективних заходів щодо нейтралізації інформаційно-диверсійної діяльності Російської Федерації проти України та протидії їй подальшому розгортанню.

ІНФОРМАЦІЙНА АГРЕСІЯ РФ ПРОТИ УКРАЇНИ

І. Лозовий, О.Лобойко

*Харківський національний університет Повітряних Сил
імені Івана Кожедуба*

Аналіз ведення локальних війн і збройних конфліктів останнього десятиліття виявив, що протиборство у військовій сфері дедалі частіше переміщується у віртуальний та інформаційний простір. Інформаційна війна реалізує асиметричні рішення та передбачає проведення заходів, спрямованих проти систем управління, комп'ютерних та інформаційних мереж і систем. Де структурний вплив на системи управління досягається також шляхом проведення інформаційно-психологічних операцій (ІПО), які спрямовані проти персоналу та осіб, котрі приймають рішення, і впливають на їхню моральну стійкість, емоції та мотиви прийняття рішень, виконання заходів з оперативної безпеки, дезінформації та фізичного руйнування об'єктів інфраструктури.

Сучасна війна дедалі більшою мірою стає війною на ураження та руйнування свідомості противника та консолідацію свідомості власного народу. На жаль, Україна стала об'єктом добре організованої інформаційної війни з боку Російської Федерації. Отже, саме зараз актуальним є питання виявлення інформаційно-психологічного впливу (ІПВ) та протидії йому.

Аналіз воєнно-політичної обстановки в Автономній Республіці Крим (АРК) та на південному сході України показав, що проти нашої